

(המשך מעמוד 3)

(עם הנרי פונדה) הסרט הישן שהוקרן בטלוויזיה לפני שבועיים, לא הוסיף להשכלתם של הצופים. להגייבור ציטט את מחולל הפרומציה, מרטין לותר, הקפיד המתרגם להסביר לצופים כי בעל האימרה הוא מרטין לותר קינג. זה לא קרה פעם אחת, אלא שלוש פעמים במהלך הסרט. הזיכרון ההיסטורי של העובדים בטלוויזיה

קינג
לותר
זיכרון היסטורי קצר

הוא קצר, כנראה, ומתחיל רק לפני 20 שנה. לכן כדאי להרחיב מעט את ידיעותיהם: מרטין לותר, נזיר גרמני מסבסונייה, פילג לפני 450 שנה את הכנסייה הקתולית. הסירדו נקראים עד היום בשם הלועזי המסובך פרוטסטנטים. מרטין לותר קינג, מטיף פרוטסטנטי שחור בארצות-הברית, ששמו הפרטי הוא על שמו של הנזיר הסבסוני, הפך לפני 20 שנה מנהיגם של השחורים בארצות-הברית.

ומעניין לעניין באותו עניין: גם אורי אבנרי נפל קורבן לטעות היסטורית (יומן אישי 23.11.83). היום ברור מעל לל ספק כי לותר לא אמר את המישפּש המפורסם "כאן אני עומד" כפי שכתב אבנרי. המישפּש הוא המצאה של הסירדו. מה הוא בכל זאת אמר? הנה דוגמה: גולדתי כ"ו בנובמבר 1483 והוטבלתי אחרי יומיים. לא אני לא וזכר זאת, אבל אני מאמין להורי." משה שלונסקי, בתיים

אין מנוחה לתרזה

ההתנכלות הרבנית לקיברה של המנוחה תרזה אנגלוביץ דירבנה את

קבר המריבה
להרוס את הבסטיילה

הקוראים לחבר חרוזים, להוקיע ולהציע:

כברג'ובלון זה קרה/אישם באמצע המי/אה/היתה אחת, נוצריה לכל דבר, אך את זה שום נאצי לא זכר./ילדה בחמת-ההשמדה הגיע לבנות/פגעו לה בחנות, החליפו לה זהות/ועל היד השאירו מיספר חוט.

לכו הליטה: יהודיה! זעקה בוז לנוצריה/מאירופה לה, נמאס, ישראל היתה לחלום נשגב./הקימה בית, הקימה מישפחה, צאצאים יהודים היא גידלה./נפטרה כשיבה טובה/ובראשון לציון נקברה.

אך ישנם מטורפים שאת הקבר מחללים. אמרים: "היתה נוצריה" ולגופה מתנכלים. אך אנו מצדיעים, שורקים בוז למחללים / ותמיד תמיד נמשיך להניח זר פרחים.

אילן גולן, רמת-גן
ההצבה הפרטיזאנית של מצבה על קיברה של תרזה בראשון-לציון היתה, בעצם, הפגנת חולשה חסרת-ערך וחסרת-תועלת. כי זוהי צורה של בריחה מהגיתוח האמיתי שאנו זקוקים לו: שיחרור כל לי מכבלי המאפיה הרתית. אם המרד לא יהיה יסודי, ואם הכפייה הרתית לא תיעקר מה שורש — נמשיך לאכול רת, על כורחנו. כמו ילדים טובים.

העקירה חייבת להתחיל עוד הרבה לפני שמגיעים לבית-הקברות: יש להימנע מכריתת עורלה, יש לוותר על טיקסי הברמיצווה, על חופה רתית ועל קבורה רתית. רק כך הורסים בסטיליה: ואם לא, ממשיכים לשבת בתוכה כמו עכברים.

גיי גורדוב, חולון
הכעס על הרבנים בראשון-לציון נובע מתמימות או מצביעות. מי שמניח בידי כוהני רת את הטיפול בקבורה חייב להבין, כי הם יקברו וינהלו את הטקסים שלהם לפי עקרונותיהם, ולא לפי עקרונותיו של איוה חילוני. מי שמסכים כי בישראל תהיה קבורה רתית בלבד, חייב להשלים עם כך שיהיה מי שיברוק את כשרותן הרתית של הגוויית. הדרך היחידה למנוע צער, עוגמת-נפש וביזיונות, כמו כפרשת תרזה אנגלוביץ, היא הקמת בתי-קברות קהילתיים, ללא הברל רת. כדי

קורא גולן
תמיד תמיד פרחים

להתקבל במוסד כזה — יהיה האורה צריך למלא רק תנאי אחד: להיות גווייה.

ימימה שכטר, תל-אביב

על חדשנות, על פחד

ועל שינואה

יהודים נקיים בינו ובנצרת עלית רוצים "לסלק ערבים מלובלכים". אנו, אזרחים יהודים וערבים תושבי תל-אביב יפו וחברי הוועד היהודי-ערבי למען ערביי יפו, מזועזעים מהתבטאויות הנשמעות לאחרונה מפי קבוצות יהודים מיפו ומנצרת עלית, הקוראות מניעת מגורים משותפים.

ביטויים כגון "צריך לסלק את הערבים מכאן", "וערבי מלובלך" (ידיעות אחרונות 18.12.83) משקפים את עוצמת השינואה, החשדנות והפחד, המביאים ויביאו לאלימות בין אזרחי ישראל היהודים והערבים.

דיבורים אלו מעוררים חרדה עמוקה. עמדות גזעניות הינן ניגוד משווע למגילת-העצמאות האומרת: "מדינת ישראל תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה, תושבת על שיוויין מלא של כל אזרחיה ללא הברל רת. גזע ומין". ערביי ישראל הם אזרחים שוויוניות, אפליה כלפי מיעוט כמדינתנו מערערת את אושיות הרמוקרטיה.

ברכה ינוב, נחלה שקר, יוש ראש, בשם הוועד היהודי-ערבי למען ערביי יפו, ת"ד 41078 יפו.

עוד שישה עדים

הקוראה שהוקדשה לה כתבת-שער

(העולם הזה" 21.12.83) מתקנת פרט: כתבתם כי הייתי ערת-מדינה נגד אשר ידלון,

קוראה ארליכוב-גורלי
עוד עדים

וכי בגלל עדות זו הוא הורשע. שכתתם לציין שמלבדי היו עוד שישה עדי-מדינה.

חווה ארליכוב-גורלי, תל-אביב

טעות בשיפוט

השופט מקומם את הקיבוצניק.

בגליון העולם הזה (21.12.83) צוטט שופט בית-הדין המשפט המחוזי בנימין כהן, אשר פרש לאחרונה לגימלאות: "מה שמפחד במחבלים היושבים בבת-הסוהר, זה שהם נראים בהרבה מיקרים כמו הקיבוצניקים שלנו. הם שומרים על כבוד עצמי וסדר".

להערכתי, ההשוואה הזו, מפי אדם אשר היה אמון על הצדק והמוסר האנושי-החברתי, אינה במקומה. הזכרת המחבלים והקיבוצניקים בנשימה אחת כמוה כהשמצה גסה. עדיין לא נתקלתי בקיבוצניקים הדוגלים בטיורור ובחיסול מדינת-ישראל, כמו המחבלים היושבים בבת-הסוהר. יחסם של אנשי התנועה הקיבוצית, על כל זרמיה, לאנשים כבני-אדם, אינה עומדת בשום פרופורציה להתניחותם של המחבלים, בכל פלג שהוא. לחיי-אדם ולהתנהגות אנושית.

נראה לי, שמאו דבריו האומללים של ראשי הממשלה לשעבר מנחם בגין, אודות "הקרי בוצניקים המתנשאים והמיליונרים", טרם הודפסו בעיתונות בארצנו דברים שכאלה, כפי שנשמעו מפיו של השופט בנימין כהן.

הלוואי שהיו נמחקים מגוף הכתבה, **עודד ברימאיר, קיבוץ צאלים**

הסדרנים מסדרים ודוחפים

שתי שאלות לחבר ירוחם משל.

ב"22 בדצמבר התקיימה בתל-אביב ישיבת הוועד הפועל של ההסתדרות, יחד עם כמה מחבריי במיפילגת, "אלטרנטיבה" באתי לבית הוועד הפועל כדי לחלק שם כרוז, שהביע את עמדת מיפילגתי, כי אין די במיקרמה על חשבון תוספת-היוקר, ועל ההסתדרות להיאבק למען 100% תוספת-יוקר מדי חודש — הררישה האלמנטרית כדי להבטיח את רמת-חיהם את השכירים.

לפתע, הופיעה במקום קבוצת-סדרנים, בראשות אדם שהציג עצמו כשם מרכזי פלג. הם גירשו אותנו בגסות רבה, תוך דחיפות, צעקות "פרוטים, בוגדים, עוכריישראל" ועוד קללות שאין להעלותן על הנייר.

כרצוני לשאול את מוכ"ל ההסתדרות, החבר ירוחם משל: האם זוהי הרמוקרטיה ההסתדרותית, האם זהו היחס לו ראויים חברי ההסתדרות המנסים להביע, בצורה שקטה ודמוקרטית, את דעתם לפני חברי מוסד ההסתדרותי נבחר? והשאלה העיקרית: האם מתכוונת ההסתדרות לנוח על זרייה-פנה המאוד מופקפקים של המיקרמה שהשיגה, או שבכוונתה לפתוח מאבק ממשי לשמירת רמת-חיהם של השכירים, כנגד מדיניות החמורות של כהן-אורג?

אני וחבריי מקווים לקבל תשובות מנומסות וענייניות יותר מאלה שנתנו לנו סדרני הוועד הפועל.

אדם קלר, תל-אביב

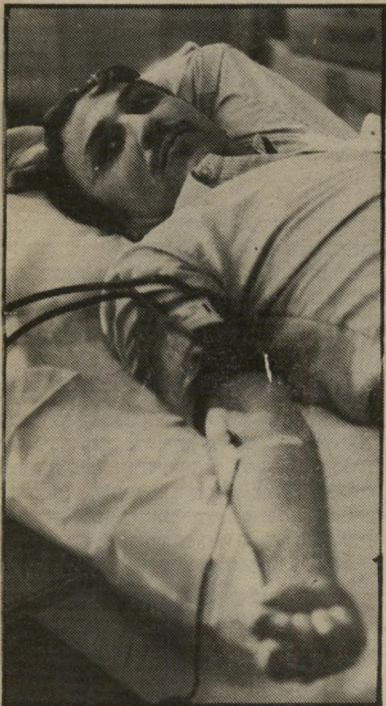
הקורא הוא דובר אלטרנטיבה ש-כתובתה היא: ת"ד 31109 תל-אביב.

לא השכלה אלא שיחה אבהית

הח"כ הליברלי מגיב על ידיעה במדור "תשקיף" (העולם הזה" 28.12.83)

כתבתם כי יצחק שמיר קרא לי אליו, נוף בי והשפיל אותי מפני שהצבעתי בניגוד להסכם הקואליציוני, בעניין התחבורה הציבורית בשבת. זה פשוט לא נכון.

ראשה-ממשלה ביקש ממנכ"ל משרדו, מתי

קורא שליטא
שיחה ברוח טובה

שמואלביץ, לזמן אותי אליו לשיחה. בסוף סוכם שניפגש בבניין הכנסת. כשיחה היינו שלוש-שנן בלבד, ולא כפי שכתבתם. מר שמיר ריבר בטון אבהי והסביר לי את קשיי הקואליציה.

"מה שאני חושב ומה שאתה חושב הם עניין אחד, אך מה שעלינו לעשות כדי לקיים את הקואליציה הם עניין אחר", הוא אמר. השיחה התנהלה ברוח טובה, וגם אני הסכרתי את עמדתי. הבטחתי שלא להכשיל את הקואליציה, לכל היותר אשקול שלא להיכנס להצבעה.

ח"כ בני שליטא, מנחמיה

התקליט הטוב ביותר

של פול מקרתני

טעמו על עורך המדור "מוסיקה" (העולם הזה" 14.12.83) הרגיו את הקורא מאופקים.

נדהמתי להיווכח, כי מבקרה-מוסיקה שלכם הוכיח חוסר-הבנה מוסיקאלי בבקרו את תקליטו האחרון של פול מקרתני. קשה לי להבין על מה מבוססת ביקורתו הבלתי-הוגנת על אמן ממדרגה ראשונה, הנמצא בפיסגת הפופ מזה 23 שנה.

התקליט משיכת חבל הוא מצויין, זהו אחד התקליטים הטובים ביותר שיצאו אי-פעם בעולם. אם ניסה המבקר הנכבד להביע דיעה מקורית — הוא הצליח. אך הוא חטא לאמן ולתקליטיו.

אילן כהן, אופקים

לידעת הקוראים

מכתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עריפות תיתן למכתבים קצרים, מודפסים במבטות-כתובה, שצורחה אליהם תמונת הכותב. מכתבים בעילום-שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המכתבים שנתקבלו בה.